

Vaalilautakuntien ja vaalitoimikunnan asettaminen vuoden 2023 eduskuntavaaleja varten

Kaupunginhallitus 16.01.2023 § 12

Valmistelija: vs. hallintojohtaja Anni Hakala, etunimi.sukunimi(at)raisio.fi

Eduskuntavaalien toimittaminen

Eduskuntavaalit toimitetaan sunnuntaina 2.4.2023. Ennakoäänestyksen ajanjakso kotimaassa on 22.-28.3.2023 ja ulkomailla 22.-25.3.2023.

Työnjako eri vaaliviranomaisten välillä eduskuntavaaleissa on pääpiirteittäin seuraava:

Vaalipiirilautakunta:

- ehdokashakemusten käsittely, ehdokasasettelun vahvistaminen sekä ehdokaslistojen yhdistelmän laatiminen ja jakelu muille vaaliviranomaisille,
- ennakoäännten laskenta, vaalipäivän äänten tarkastuslaskenta sekä vaalien tuloksen vahvistaminen ja valtakirjojen antaminen valituille kansanedustajille.

Kunnan vaaliviranomaiset

Kunnan keskusvaalilautakunta:

- ennakoäänestyksen ja vaalipäivän äänestyksen järjestelyt,
- vaaleista tiedottaminen kunnassa,
- ennakoäänestysasiakirjojen ja kirjeäänestysasiakirjojen tarkastus vaalilain 63 ja 66 g §:n mukaisesti sekä hyväksytyjen vaalikuorten toimittaminen vaalipiirilautakunnalle,
- vaalipäivän äänten alustavan laskennan tietojen välitys vaalitietojärjestelmän laskentajärjestelmään.

Vaalitoimitsijat ja vaalitoimikunnat:

- ennakoäänestyksen toimittaminen (vaalitoimikunta toimittaa laitosäänestykset ennakoäänestysaikana)

Vaalilautakunnat:

- vaalipäivän äänestyksen toimittaminen ja äänten alustava laskenta

Aluevaalilautakunnilla ei ole eduskuntavaaleissa mitään tehtäviä.

Vaalilautakuntien ja vaalitoimikunnan asettaminen

Vaalilain 15 §:n mukaisesti kunnanhallituksen on hyvissä ajoin ennen vaaleja asetettava:

- 1) kutakin äänestysaluetta varten *vaalilautakunta*, johon kuuluu puheenjohtaja, varapuheenjohtaja ja kolme muuta jäsentä sekä tarpeellinen määrä varajäseniä, joita on kuitenkin oltava vähintään kolme; sekä
- 2) laitoksessa toimitettavaa ennakoäänestystä varten yksi tai useampi vaalitoimikunta, joihin kuuluu puheenjohtaja, varapuheenjohtaja ja yksi muu jäsen sekä tarpeellinen määrä varajäseniä, joita on kuitenkin oltava vähintään kolme.

Sekä vaalilautakunnan ja vaalitoimikunnan jäsenten että niiden varajäsenten tulee mahdollisuuksien mukaan edustaa asianomaisessa vaalipiirissä edellisissä eduskuntavaaleissa ehdokkaita asettaneita puolerekisteriin merkittyjä puolueita. Vaalilautakunnan varajäsenet ja vaalitoimikunnan varajäsenet on asetettava siihen järjestykseen, jossa he tulevat jäsenten sijaan.

Vuoden 2019 eduskuntavaaleissa Varsinais-Suomen vaalipiirissä ehdokkaita asettivat seuraavat puolueet:

Svenska folkpartiet i Finland r.p., Suomen ruotsalainen kansanpuolue r.p.

Vasemmistoliitto r.p. / Vänsterförbundet r.p.

Kommunistinen Työväenpuolue - Rauhan ja Sosialismin puolesta r.p.

Suomen Sosialidemokraattinen Puolue - Finlands Socialdemokratiska Parti r.p.

Sininen tulevaisuus r.p., Blå framtid r.p.

Suomen Keskusta r.p. / Centern i Finland r.p.

Suomen Kristillisdemokraatit (KD) - Kristdemokraterna i Finland (KD) r.p.

Perussuomalaiset r.p., Sannfinländarna r.p.

Eläinoikeuspuolue r.p., Djurrättspartiet r.p.

Suomen Kansa Ensin r.p.

Suomen Kommunistinen Puolue - Finlands Kommunistiska Parti r.p.

Itsenäisyyspuolue r.p., Självständighetspartiet r.p.

Feministinen puolue r.p., Feministiska partiet r.p.

Kansallinen Kokoomus r.p. / Samlingspartiet r.p.

Vihreä liitto r.p. / Gröna förbundet r.p.

Liberaalipuolue - Vapaus valita r.p.

Piraattipuolue r.p.

Seitsemän tähden liike r.p.

Liike Nyt ry Varsinais-Suomi yhteislista

Vaalilautakunnan ja vaalitoimikunnan työskentely

Vaalilautakunta ja vaalitoimikunta ovat päätösvaltaisia kolmijäsenisinä.

Raisiossa on neljä äänestysaluetta, joita kutakin varten valitaan vaalilautakunta, johon kuuluu puheenjohtaja, varapuheenjohtaja ja kolme muuta jäsentä. Vaalilautakuntaan I Keskusta-pohjoisen äänestysalueelle on valittu 10 varajäsentä ja muille äänestysalueille vaalilautakuntiin II Itäinen, III Eteläinen ja IV Läntinen on valittu 5 varajäsentä.

Raisiossa vaalitoimikuntaan on valittu puheenjohtaja, varapuheenjohtaja ja yksi muu jäsen. Vaalitoimikuntaan on valittu 5 varajäsentä.

Vaalilautakunnat huolehtivat varsinaisen vaalipäivän 2.4.2023 äänestyksestä äänestysalueella ja alustavasta ääntenlaskennasta. Vaalilautakunnat kokoontuvat vaalipäivänä varajäsenineen.

Vaalilautakunta nimeää vaalipäivän äänestystä varten yhden tai useamman vaaliavustajan. Vaalilain 73 §:n mukaisesti jokaisella äänestyspaikalla tulee olla saapuvilla vaalilautakunnan nimeämä, asiamukaisin tunnusmerkein tai –merkinnöin osoitettu vaaliavustaja, joka äänestäjän pyynnöstä avustaa häntä merkinnän tekemisessä äänestyslippuun. Vaaliavustajana ei voi olla vajaavaltainen, eikä myöskään ehdokas, hänen puolisonsa, lapsensa, sisaruksensa tai vanhempansa.

Vaalitoimikunta suorittaa laitosäänestykset, joten siihen valittavilla jäsenillä ja varajäsenillä tulee olla mahdollisuus työskennellä virka-aikana.

Vaalilautakunnan ja vaalitoimikunnan jäsenten ja varajäsenten kelpoisuus ja esteellisyys

Vaalilain 9 §:n mukainen yleismääräys ”vaaliviranomaisen on tehtävässään toimittava puolueettomasti” koskee kaikkia vaaliviranomaisia.

Vaalilautakunta

Kelpoisuus: Jäsenten ja varajäsenten on oltava kuntalain mukaan vaalikelpoisia kunnan luottamustoimeen. Lisäksi sekä jäsenten että varajäsenten on mahdollisuuksien mukaan edustettava niitä puolueita, jotka asettivat ehdokkaita edellisissä (vuoden 2019) eduskuntavaaleissa siinä vaalipiirissä, johon kunta kuuluu. Jäsenenä tai varajäsenenä ei voi olla vaalien ehdokas. Oikeusministeriö kiinnittää kuntien huomiota siihen, että vaalilain 15 §:n 2 momentin sanamuotoa ”mahdollisuuksien mukaan” voidaan soveltaa myös siten, että jos puolueet eivät niille tehdystä pyynnöstä huolimatta nimeä riittävästi ehdokkaita vaalilautakuntiin, jäseniksi voidaan nimetä myös muita kunnan luottamustoimeen vaalikelpoisia henkilöitä.

Esteellisyys: Hallintolain esteellisyysääntelyä ei sovelleta vaalilautakunnan toimintaan. Tämä tarkoittaa, että jäseneksi tai varajäseneksi nimitetty voi toimia kaikissa vaalilautakunnan tehtävissä, kuitenkin yhtä poikkeusta lukuun ottamatta: vaalilautakunnan jäsenenä oleva eduskuntavaalien ehdokkaan puoliso, lapsi, sisarus tai vanhempi ei saa toimia vaalilain 73 §:n 2 momentissa tarkoitettuna äänestäjän avustajana.

Vaalitoimikunta

Kelpoisuus: Jäsenten ja varajäsenten on oltava kuntalain mukaan vaalikelpoisia kunnan luottamustoimeen. Lisäksi sekä jäsenten että varajäsenten on mahdollisuuksien mukaan edustettava niitä puolueita, jotka asettivat ehdokkaita edellisissä (vuoden 2019) eduskuntavaaleissa siinä vaalipiirissä, johon kunta kuuluu. Jäsenenä tai varajäsenenä ei voi olla vaalien ehdokas eikä ehdokkaan puoliso, lapsi, sisarus tai vanhempi. Oikeusministeriö kiinnittää kuntien huomiota siihen, että vaalilain 15 §:n 2 momentin sanamuotoa ”mahdollisuuksien mukaan” voidaan soveltaa myös siten, että jos puolueet eivät niille tehdystä pyynnöstä huolimatta nimeä riittävästi ehdokkaita vaalitoimikuntiin, jäseniksi voidaan nimetä myös muita kunnan luottamustoimeen vaalikelpoisia henkilöitä.

Esteellisyys: Hallintolain esteellisyysääntelyä ei sovelleta vaalitoimikunnan toimintaan. Tämä tarkoittaa, että jäseneksi tai varajäseneksi nimitetty voi toimia kaikissa vaalitoimikunnan tehtävissä.

Vaaliviranomaisten asettaminen

Tasa-arvolain 4 a §:n mukaan kunnallisissa toimielimissä on sekä varsinaisissa jäsenissä että varajäsenissä oltava naisia ja miehiä kumpiakkin vähintään 40 %.

Oikeusministeriö toteaa kunnanhallituksille 14.9.2022 (VN/12272/2022) antamassaan ohjeistuksessa, että kunnan on syytä ylläpitää vaalilautakunnan jäsenen tehtävän houkuttelevuutta esimerkiksi varmistamalla, että tehtävästä maksettava palkkio vastaa tehtävän vaativuutta. Vaalilautakunnan palkkiot on määritelty Raison kaupungin hallintosäännön 193 §:ssä.

Oikeusministeriö tähdentää kaupunginhallituksille antamassaan ohjeistuksessa, että vaalilautakunnan ja vaalitoimikunnan jäsenellä ja varajäsenellä, erityisesti puheenjohtajaksi nimettävällä tulee olla riittävä osaaminen tehtävään ja riittävästi aikaa perehtyä siihen. Tehtävät edellyttävät nimettäviltä koulutukseen osallistumista ja koulutusmateriaaleihin perehtymistä. Kaupungin oma koulutus järjestetään alustavan suunnitelman mukaan vko 10. Koulutuksesta tiedotetaan nimetyille erikseen. Lisäksi tehtäviin kuuluu omaehtoista verkkokoulutusta ja vaaliohjeisiin ja VAT-ohjeisiin perehtymistä.

Esittelijä Kaupunginjohtaja Eero Vainio

Päätösehdotus Kaupunginhallitus valitsee Raison kaupungin neljää äänestysaluetta varten vaalilautakuntiin sekä yhteen vaalitoimikuntaan jäsenet ja varajäsenet sekä määrää niihin puheenjohtajat ja varapuheenjohtajat 2.4.2023 toimitettavia eduskuntavaaleja varten seuraavasti:

- I Keskusta-pohjoinen 5 jäsentä ja 10 varajäsentä
- II Itäinen 5 jäsentä ja 5 varajäsentä
- III Eteläinen 5 jäsentä ja 5 varajäsentä
- IV Läntinen 5 jäsentä ja 5 varajäsentä
- Vaalitoimikunta 3 jäsentä ja 5 varajäsentä

Vaalilautakunnan ja vaalitoimikunnan varajäsenet on asetettava siihen järjestykseen, jossa he tulevat jäsenten sijaan.

Päätös Jarmo Rosama ehdotti asian jättämistä pöydälle ja käsittelemistä kaupunginhallituksen seuraavassa kokouksessa 23.1.2023. Kaupunginhallitus hyväksyi Rosaman ehdotuksen yksimielisesti.

Kaupunginhallitus 23.01.2023 § 32
941/00.00.00.01/2022

Esittelijä Kaupunginjohtaja Eero Vainio

Päätösehdotus Kaupunginhallitus valitsee Raison kaupungin neljää äänestysaluetta varten vaalilautakuntiin sekä yhteen vaalitoimikuntaan jäsenet ja varajäsenet sekä määrää niihin puheenjohtajat ja varapuheenjohtajat 2.4.2023 toimitettavia eduskuntavaaleja varten seuraavasti:

- I Keskusta-pohjoinen 5 jäsentä ja 10 varajäsentä
- II Itäinen 5 jäsentä ja 5 varajäsentä
- III Eteläinen 5 jäsentä ja 5 varajäsentä
- IV Läntinen 5 jäsentä ja 5 varajäsentä
- Vaalitoimikunta 3 jäsentä ja 5 varajäsentä

Vaalilautakunnan ja vaalitoimikunnan varajäsenet on asetettava siihen järjestykseen, jossa he tulevat jäsenten sijaan.

Päätös Kaupunginhallitus hyväksyi ehdotuksen yksimielisesti ja valitsi vaalilautakuntiin sekä vaalitoimikuntaan jäsenet ja varajäsenet sekä

puheenjohtajat ja varapuheenjohtajat liitteen mukaisesti siten, että vaalitoimikunnan 1. varajäsen täydennetään seuraavassa kokouksessa.

Jonni Moislahti poistui asian käsittelyn aikana klo 19.43.